

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

De Staatsecretaris van Justitie en
Veiligheid
Dhr. E. van der Burg
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Afdeling Strategie

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

datum 21 juni 2023
e-mail wetgeving.rvdr@rechtspraak.nl
bijlage(n) -
onderwerp Advies concept wetsvoorstel Testen bij vertrek

t (088) 361 00 00
f (088) 361 00 22
www.rechtspraak.nl

Geachte heer Van der Burg,

Bij brief van 13 april 2023, verzocht u de Raad voor de rechtspraak (de ‘Raad’) advies uit te brengen inzake het concept wetsvoorstel testen bij vertrek (het ‘Wetsvoorstel’).

HET WETSVOORSTEL

Met het Wetsvoorstel kunnen vreemdelingen op wie een terugkeerverplichting naar het land van herkomst rust, als uiterst middel, worden gedwongen een test te doen voor, bij ministeriële regeling aangewezen infectieziekten waarbij een gegronde vermoeden bestaat van besmettelijkheid en ernstig gevaar voor de volksgezondheid. Daartoe wordt in de Vreemdelingenwet 2000 (Vw 2000) een wettelijke grondslag gecreëerd met een nieuw artikel 63b.

In het eerste lid wordt de algemene verplichting opgenomen om mee te werken aan onderzoek naar een ernstige besmettelijke ziekte – in de huidige situatie een coronatest – indien dit nodig is om te voldoen aan de inreisvoorwaarden van het land waarnaar de vreemdeling wordt uitgezet of overgedragen of wordt verplicht door de vervoerder die hem naar dat land brengt. Als de vreemdeling te kennen geeft niet mee te werken, zal eerst worden bezien of de uitzetting of overdracht met andere - minder strikte - middelen kan worden gerealiseerd (lid 2). Als deze niet met andere middelen kan worden gerealiseerd, wordt vervolgens beoordeeld of persoonlijke omstandigheden van de vreemdeling aan gedwongen afname van de test in de weg staan (lid 2).

In artikel 72, derde lid, van de Vw 2000 is bepaald dat met een beschikking gelijk wordt gesteld “een handeling van een bestuursorgaan ten aanzien van een vreemdeling als zodanig”. Volgens de Memorie van Toelichting (hierna: MvT; p. 12) mag worden aangenomen dat het voornemen om de test daadwerkelijk onder dwang af te nemen kan worden aangemerkt als een handeling als bedoeld in artikel 72, derde lid, Vw 2000. Om te voorkomen dat voor de burgerlijke rechter grond zou kunnen bestaan om aanvullende rechtsbescherming te bieden, kan een vreemdeling hiertegen bezwaar maken en kan de voorzieningenrechter zich vervolgens in het kader van een verzoek tot het treffen van een voorlopige voorziening uitlaten over de rechtmatigheid ervan, aldus de MvT.

De betreffende vreemdeling kan indien hij meent dat sprake is van onrechtmatig handelen tijdens of na de feitelijke uitzetting, in een afzonderlijke procedure verzoeken om vergoeding van de hierdoor geleden schade.

Raad voor de
rechtspraak

datum 21 juni 2023
pagina 2 van 3

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

ADVIES

Rechtsbescherming

De Raad merkt op dat de Dienst Terugkeer en Vertrek doorgaans tijdig (tenminste 48 uur van tevoren) aan de vreemdeling of zijn gemachtigde een bericht stuurt waarin de vreemdeling wordt meegedeeld dat de uitzetting zal plaatsvinden. Dit stelt de vreemdeling in staat een rechtsmiddel aan te wenden tegen de voorgenomen handeling van uitzetting. Hij kan dan ingevolge artikel 72, derde lid, van de Vw 2000, bezwaar maken tegen de voorgenomen handeling van uitzetting en tegelijkertijd een (spoed-)voorlopige voorziening aanvragen. In het Wetsvoorstel is bepaald dat de vreemdeling tijdig wordt geïnformeerd over de verplichting mee te werken aan de gedwongen afname van een test en over de mogelijkheid dat deze tegen de wil van de vreemdeling kan worden uitgevoerd. De Raad vraagt zich af of de vreemdeling hiermee ook feitelijk in staat wordt gesteld om bezwaar te maken en een voorlopige voorziening te verkrijgen om de gedwongen test tegen te gaan. Het gaat tenslotte om een gedwongen handeling in het kader van de uitzetting. De Raad adviseert het Wetsvoorstel hierop aan te passen dan wel dit punt nader te verduidelijken in de MvT.

Toetsing aan Europees recht

De Raad merkt op dat in de MvT naast de grondrechten meer aandacht zou moeten worden besteed aan de relevante Europese regelgeving. In dat kader adviseert de Raad om in de MvT in te gaan op de vraag of wordt voldaan aan specifieke Europese regelingen zoals de Dublinverordening en de Terugkeerrichtlijn. Nu het Wetsvoorstel voorziet in een mogelijkheid een ingrijpend onderzoek af te nemen bij de vreemdeling, wordt dit in de MvT node gemist.

Infectieziekte in ministeriële regeling

In het voorgestelde artikel 63b, eerste lid, van de Wv2000 wordt bepaald dat het gedwongen testen alleen mogelijk is als het een infectieziekte betreft die bij ministeriële regeling is aangewezen. Dit maakt dat gedwongen testen niet mogelijk is indien het land van herkomst bij terugkeer een test eist ten aanzien van een infectieziekte die niet bij ministeriële regeling is aangewezen. Daarbij zou het kunnen voorkomen dat het een infectieziekte betreft die voor de Nederlandse volksgezondheid (nog) geen gegronde vermoeden van ernstig gevaar oplevert. Het is de vraag wat dan mogelijk is. De Raad adviseert in het Wetsvoorstel aandacht aan het voorgaande te besteden.

---

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklust van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

Raad voor de
rechtspraak

datum 21 juni 2023
pagina 3 van 3

WERKLAST

Het Wetsvoorstel heeft gevolgen voor de rechtspraak. De Raad verwacht dat het aantal zaken zal toenemen. Die toename zal op dit moment naar verwachting echter beperkt zijn, terwijl de zaken niet bovengemiddeld complex zullen zijn. Hierdoor zijn de werklastgevolgen naar verwachting beperkt.

Dit kan vanzelfsprekend anders zijn indien zich een (nieuwe) pandemie voordoet. Dan zullen vreemdelingen naar verwachting vaker worden verplicht om mee te werken aan een onderzoek naar een ernstige en besmettelijke ziekte voordat ze kunnen vertrekken naar hun land van herkomst. Dit kan leiden tot een stijging van het aantal zaken bij de rechtspraak. Mocht deze situatie zich voordoen, dan komt de Raad daar graag op terug.

CONCLUSIE

De Raad voor de rechtspraak geeft u in overweging om het Wetsvoorstel op de in dit advies genoemde onderdelen te verduidelijken en/of aan te passen.

TOT SLOT

Indien na het uitbrengen van dit advies het Wetsvoorstel op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van het Wetsvoorstel, stelt de Raad er prijs op als hij geïnformeerd wordt over de indiening van het Wetsvoorstel bij de Tweede en de Eerste Kamer en de plaatsing van de definitieve wetstekst in het *Staatsblad*. Ook eventuele nadere regelgeving volgend op dit Wetsvoorstel met gevolgen voor de rechtspleging valt binnen het adviesrecht van de Raad. Voor zover van toepassing, ontvangt de Raad graag een adviesaanvraag voor deze nadere regelgeving.

Hoogachtend,

drs. P. Arnoldus
Lid Raad voor de rechtspraak